

گوهر تابان استقلال

ما برای آنکه ایران گوهری تابان شود خون دل‌ها، خورده‌ایم

امیر کبیر از شخصیت‌های مهم تاریخ معاصر ایران و سیاستمداری وطن‌خواه و استقلال‌طلب است که کشوری را که وابسته به استعمارگران روسیه تزاری و بریتانیا و مواجهه با ناپایداری سیاسی و بحران‌های فساد داخلی بود به سمت استقلال، مدرن‌سازی و توسعه هدایت کرد. گرچه با توطئه‌های آن‌ها در به ثمر نشستن این هدف ناکام ماند.

ایران با وابستگی به قدرت‌های خارجی در دوران قاجار، در وضعیت نیمه‌استعماری قرار داشت و از دو سو تحت فشار قدرت‌های خارجی، به ویژه روسیه و بریتانیا بود. این دو کشور به دلیل موقعیت جغرافیای سیاسی ایران، نفوذ گسترده‌ای بر سیاست داخلی آن داشتند در این دوران ایران از نظر مالی، نظامی و اقتصادی به این قدرت‌ها به‌طور زیادی وابسته بود و نخبگان حاکم هم برای حفظ قدرت خود اغلب به حمایت آن‌ها تکیه می‌کردند.

ایران در آن دوران تا زمان پیروزی انقلاب اسلامی (۱۳۵۷ ه. ش.)، در حاشیه نظام جهانی قرار داشت و به دلیل ساختارهای اقتصادی، سیاسی و نظامی ضعیف، مجبور به پذیرش سلطه قدرت‌های بزرگ بود.

امیر کبیر با درک این ساختار نابرابر بین‌المللی تلاش کرد ایران را از حالت وابستگی نیمه استعماری خارج کند. و برنامه‌هایی برای مستقل‌سازی اقتصادی و کاهش نفوذ قدرت‌های خارجی

اجرا کرد که مهم‌ترین آن‌ها عبارتند از:

۱. تربیت نیروی انسانی داخلی متخصص؛
۲. توسعه صنایع داخلی به منظور کاهش وابستگی به کالاهای خارجی؛
۳. اصلاحات مالی برای کنترل منابع داخلی و جلوگیری از نیاز به وام‌های خارجی؛
۴. نوسازی ارتش، برای ایجاد یک نیروی دفاعی قوی و مستقل از کمک‌های نظامی خارجی جهت مقابله با تجاوزات کشورهای بیگانه و ایجاد قدرت بازدارندگی.

امیرکبیر به این نتیجه رسیده بود که بدون یک نیروی دفاعی مدرن و مستقل، ایران نمی‌تواند استقلال سیاسی خود را حفظ کند. او با تأسیس ارتش منظم و آموزش دیده به دنبال کاهش وابستگی ایران به قدرت‌های خارجی و همچنین به دنبال یک قدرت بازدارندگی با تقویت نیروی دفاعی مدرن و توانمندی‌های اقتصادی و نیروی انسانی کارآمد درونی و داخلی بود.

هر چند تلاش‌های او به دلیل فساد درونی، نفوذ عوامل خارجی و محدودیت‌های ساختاری و مقاومت داخلی سرسپردگان و عوامل خارجی ناکام ماند و متأسفانه این سیطره استعماری و وابستگی ایران تا پایان دوره پهلوی بیشتر و بیشتر شد و ایران را به مستعمره کامل غرب و آمریکا در انتهای آن دوران تبدیل کرد ولی با انقلاب شکوهمند اسلامی این گوهر تابان استقلال و عدم وابستگی به استعمارگران به دست آمد و مقاومت جانانه و خستگی‌ناپذیر مردم ایران تداوم یافته است و باعث عزت این مملکت در دنیا شده است و شاهد شیرین آن باعث غرور ملی هر ایرانی وطن‌دوست است. امید است بتوانیم حافظ این گوهر ارزشمند باشیم. انشاءالله.

غلامرضا حمیدزاده*

*gdarulfunun@gmail.com